

PRAVIN C
PUBLICATION

9TH
EDITION
FULLY UPDATED
2025-26

प्रो. प्रविण चोरमले सरांचे
THE ANALYST
कंबाईन पूर्व 2025: गट ब आणि क

वर्गीकरण आणि विश्लेषणात्मक प्रश्नसंच: 2012 ते 2025

**TopScore
Analysis**

आवाका, क्वेश्चन पॅटर्न, लॉजिक आणि प्रेडिक्शनसह
100% एररलेस असणारे एकमेव पुस्तक!

COMBINE 2025

गट-ब आणि गट-क (पूर्व) परीक्षा

(वर्गीकरण व विश्लेषणात्मक प्रश्नसंच 2012-2024)

लेखन व संकलन : प्रा. प्रविण इंदूमती श्रीराम चोरमले

Email : chormalepravin@gmail.com

pravincpublication@gmail.com

प्रकाशक :

प्रविण सी. पब्लिकेशन

128/3/1 बारंगणी मळा, ओव्हीओ गार्डन, फ्लॅट नं. ए 104,

धायरी - 411041

ऑफिस - 3 रा मजला, निलय कॉम्प्लेक्स, हॉटेल शेतकरीच्या

शेजारी, आनंद नगर, पुणे - 411051

Email : pravincpublication@gmail.com

Telegram : [Pravinchormaleanalysis](https://www.telegram.com)

© लेखकाधिन

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or transmitted, in any form or by any means, without permission. Any person who does any unauthorised act in relation to this publication may be liable to criminal prosecution and civil claims for damages.

आवृत्ती नववी : Aug. 2025

मूल्य ₹ 940/-

अक्षर जुळवणी/मांडणी : प्रविण सी. पब्लिकेशन टीम, पुणे

मुखपृष्ठ : [Urban Pixels.in](http://UrbanPixels.in)

विशेष सूचना :

पुस्तकातील माहिती शक्य तेवढी अद्ययावत व अचूक देण्याचा प्रयत्न केला आहे. तरीही नजरचुकीने काही त्रुटी असल्याचे निदर्शनास आणून दिल्यास योग्य त्या सूचनांचा पुढील आवृत्तीत आवश्यक विचार करू. तसेच पुस्तक वाचताना काही समस्या निर्माण झाल्यास 9700529393 या भ्रमणध्वनी क्रमांकावर कॉल करून प्रत्यक्ष निराकरण करू शकता. तसेच विविध संकेतस्थळ, विविध संदर्भग्रंथांचा उपयोग करून पुस्तकाची रचना केली आहे. तरी लेखक, प्रकाशक, विक्रेता सर्व बाबींशी सहमत असेलच असे नाही.

1

राज्यशास्त्र

17

क्र.	विषय	प्रश्न संख्या	पृष्ठ
१	संविधान सभा व समित्या	१३३	१८
1.1	संविधान निर्मिती प्रक्रिया	8	18
1.2	संविधान सभा व समित्या	20	22
1	संविधान सभा	14	23
2	समित्या	6	29
1.3	जम्मू-काश्मीर राज्यघटना	1	31
1.4	घटना वैशिष्ट्ये	23	32
1	सुची	6	32
2	स्रोत	2	39
3	कलमे	4	40
4	परिशिष्टे / अनुसूची	5	41
5	संघराज्य	6	44
1.5	सरनामा	11	49
1	42 वी घटनादुरुस्ती	3	49
2	वर्णन	1	50
3	वैशिष्ट्ये	3	51
4	महत्वाचे खटले	4	52
1.6	राज्य व राज्यनिर्मिती (कलम 1 ते 4)	9	55
1	भारत - राज्ये संघराज्ये	9	55
1.7	नागरिकत्व (कलम 5 ते 11)	6	59
1	नागरिकत्व कायदा	2	59
2	नागरिकत्व विधाने व तरतुदी	4	60
1.8	मूलभूत हक्क (कलम 12 ते 35)	18	63
1	कलमे	18	63

1.9	मार्गदर्शक तत्त्वे (कलम 36 ते 51)	15	71
1	भाग व कलमे	15	71
1.10	मूलभूत कर्तव्य कलम (51 A)	13	77
1.11	घटना दुरुस्ती (कलम 368)	9	80
२	संसदीय कार्यपद्धती व न्यायालयीन व्यवस्था	७०	८८
2.1	राष्ट्रपती	11	88
1	अधिकार	5	88
2	महाभियोग	2	89
3	राष्ट्रपती-पंतप्रधान	3	90
4	निवडणूक	1	92
2.2	लोकसभा	1	93
1	कार्यपद्धती / अधिकार	1	93
2.3	राज्यसभा	3	93
1	प्रतिनिधित्व	3	93
2.4	पंतप्रधान	2	96
1	कार्य / महत्त्व	2	96
2.5	मंत्रिमंडळ	1	98
1	कलमे	1	98
2.6	संसद कामकाज पद्धती/ संसद	8	98
1	विधेयके	4	98
2	समित्या	1	100
3	कलमे	1	101
4	संसद सदस्य	1	101
5	अधिवेशन	1	102
2.7	विविध आयोग	9	103
2.8	आणीबाणी	3	108

2.9	निवडणुक आयोग व निवडणुका	12	109
1	निवडणूक आयोग	9	109
2	चालू घडामोडी	3	114
2.10	न्यायालयीन व्यवस्था	14	115
1	सर्वोच्च न्यायालय	2	115
2	उच्च न्यायालय	11	117
3	जिल्हा न्यायालय	1	122
2.11	महान्यायवादी	2	122
2.12	केंद्र-राज्य संबंध	4	124
३	राज्य विधीमंडळ	५१	१२६
3.1	राज्यपाल	12	126
1	नामनिर्देशन	3	126
2	कार्यकाल	1	127
3	कार्य व अधिकार	8	128
3.2	मुख्यमंत्री	8	133
1	मंत्रिमंडळ सदस्यसंख्या	1	133
2	आतापर्यंतचे मुख्यमंत्री / महिला मुख्यमंत्री	3	133
3	कलमे	3	136
4	मंत्रिमंडळ	1	138
3.3	विधानसभा	6	138
1	कामकाज	6	138
3.4	विधानपरिषद	7	142

3.5	महाधिवक्ता	11	144
3.6	महत्वाच्या संस्था/लोकपाल/लोकायुक्त	2	147
3.7	निवडणुका व आयोग (महाराष्ट्र)	5	149
४	पंचायत राज	७१	१५१
4.1	पंचायत राज व्यवस्था/महाराष्ट्र पंचायत राज कायदे	10	151
4.2	73 वी व 74 वी घटनादुरुस्ती	13	153
4.3	ग्रामपंचायत/ग्रामसभा/सरपंच/ग्रामसेवक	28	163
1	ग्रामसभा	8	163
2	ग्रामपंचायत	8	166
3	सरपंच	5	172
4	ग्रामसेवक	4	173
5	अभियाने / योजना	1	175
6	कायदे	1	175
7	एकत्रित	1	176
4.4	पंचायत समिती / सभापती / सरपंच समिती / गट विकास अधिकारी	5	176
4.5	जिल्हा परिषद/अध्यक्ष/समित्या/मुख्य कार्यकारी अधिकारी	8	178
4.6	महानगरपालिका/महापौर/समित्या	2	185
4.7	पंचायत राजशी संबंधित समित्या	5	185

क्र.	विषय	प्रश्न संख्या	पृष्ठ
१	नियोजन (Planning)/इतर योजना	३०	१९४
1.1	राष्ट्रीय उत्पन्न समिती	2	194
1.2	निती आयोग	2	195
1.3	भारतीय नियोजन : मूलभूत तथ्ये / बाबी	2	197
1.4	नियोजनाची प्रतिमाने (एकत्रित)	1	200
1.5	कालावधी (एकत्रित)	1	200
1.6	उद्दिष्टे	1	201
1.7	वृद्धी दर	4	201
1.8	पहिली पंचवार्षिक योजना	2	204
1.9	दुसरी पंचवार्षिक योजना (1956-61)	4	205
1.10	चौथी पंचवार्षिक योजना	1	207
1.11	नववी पंचवार्षिक योजना (1997-2002)	2	207
1.12	अकरावी पंचवार्षिक योजना (2002-07)	4	208
1.13	बारावी पंचवार्षिक योजना	3	211
1.14	प्राथमिक/द्वितीय सेवा क्षेत्र यांचा जीडीपीतील वाटा/प्रमाण	3	212
1.15	नियोजनसंबंधी इतर योजना	5	214
	पंचवार्षिक योजना		216
२	शेती	२०	२२५
2.1	स्थूल देशांतर्गत उत्पादनात शेती क्षेत्राचा वाटा	3	225

2.2	भारतीय शेती	16	226
1	अन्नधान्य उत्पादन / लागवड / योजना	7	226
2	सिंचन	2	230
3	हरितक्रांती	4	232
4	जमिन धारणा	2	234
5	पीक रचना	1	236
2.3	शेतीशी निगडित उद्योग/ पशुपालन	2	236
2.4	शेती - वित्त पुरवठा / आर्थिक नियोजन	4	237
2.5	मासेमारी	2	239
३	उद्योग	३५	२४०
3.1	औद्योगिक विकासाशी संबंधित संस्था	2	240
3.2	सार्वजनिक क्षेत्रातील उद्योग	2	242
3.3	उद्योगांचे प्रकार/ विविध उद्योग	4	244
3.4	समस्या / सुधारणा	4	247
3.5	औद्योगिक वित्त	1	248
3.6	औद्योगिक धोरणे संबंधित कायदे	6	249
3.7	नवे औद्योगिक धोरण - 1991 नंतरचे बदल	5	251
3.8	स्थूल देशांतर्गत उत्पादन वाटा	3	254
3.9	दळणवळण	3	255
3.10	अहवाल	1	256
3.11	निर्देशांक	2	257
3.12	सेवा क्षेत्र	2	258

४	परकीय व्यापार आणि व्यवहारतोल	४८	२६०
4.1	आयात	5	260
4.2	निर्यात	9	263
4.3	व्यवहारतोल	1	266
4.4	व्यापारशेष	1	267
4.5	FDI	5	267
4.6	रुपयाचे अवमूल्यन	3	269
4.7	रुपयाची परिवर्तनियता	1	270
4.8	SEZ / EPZ	5	270
4.9	व्यापार संबंधित आंतरराष्ट्रीय संघटना व करार	9	272
1	GATT / WTO	6	272
2	महत्वाच्या संघटना	3	276
५	सार्वजनिक वित्त	९२	२७९
5.1	राजकोषीय धोरण, साधने, उद्दिष्टे	6	279
5.2	तुटीचा भरणा व तुटीच्या संकल्पना	10	281
1	तुटीची संकल्पना	2	281
2	तुटीचा अर्थभरणा	2	282
3	समित्या	1	285
4	तुटीचे अंदाजपत्रक व त्याची देयता	3	285
5	अंदाजपत्रकातील तुटीचे प्रमाण	2	286
5.3	अर्थसंकल्प / अंदाजपत्रक	26	287
1	अर्थसंकल्पाची व्याप्ती	16	287
2	घटनात्मक तरतूद	2	292
3	लेखा व लेखा परिक्षण	5	292
4	महाराष्ट्र	3	294
5.4	भारतीय कर व्यवस्था/रचना	17	295
1	कर उत्पादन	7	295
2	GAAR-DTC	3	298
3	अप्रत्यक्ष कर (GST)	3	299
4	इतर कर	1	301
5	संकल्पना	1	301
6	भारतीय करचनेतील बदल	1	301

7	महाराष्ट्रातील धोरण	1	301
5.5	वित्त आयोग	8	302
1	12 वा वित्त आयोग	1	302
2	13 वा वित्त आयोग	3	303
3	14 वा वित्त आयोग	2	304
5.6	पैसा, पुरवठा, कार्य, सिद्धांत	7	304
1	संकल्पना / सिद्धांत	5	304
2	पैशाचे कार्य	2	307
5.7	राष्ट्रीय उत्पन्न	10	307
1	मोजणी	4	307
2	संकल्पना	4	309
3	अंदाज पद्धती	2	310
5.8	अर्थविषयक संसदीय समित्या	2	311
5.9	FRBM	6	312
६	बँकिंग	५७	३१५
6.1	भारतीय रिझर्व्ह बँक	26	315
1	BASIC / राष्ट्रीयीकरण	8	315
2	मौद्रिक धोरणे/साधने	16	319
3	निर्णय/अंमल	2	325
6.2	इतर बँका	13	325
1	अग्रणी बँक योजना (LBS)	1	325
2	वर्गीकरण / प्रकार	4	326
3	बँकाचे विलीनीकरण	2	327
4	प्रादेशिक ग्रामीण बँका (RRB)	1	328
5	नाणे बाजार / भांडवली बाजार	3	328
6	नाबार्ड	2	330
6.3	बँकींग	18	331
1	संकल्पना/ नवीन तंत्रज्ञान	4	331
2	बँका विषयीचे कायदे / राज्यांच्या ठेवी	1	332
3	आर्थिक समावेशनाच्या योजना	5	332
4	समित्या	5	333
5	पुस्तके	1	335
6	ASOCHAM चा पुरस्कार	2	335

७	दारिद्र्य आणि रोजगार	६५	३३६
7.1	दारिद्र्य विषयक समित्या	12	336
1	तेंडूलकर समिती	5	336
2	रंगराजन समिती	3	338
3	दारिद्र्यविषयक तुलना/ आकडेवारी	4	339
7.2	बेरोजगार/रोजगार	39	340
1	मूलभूत संकल्पना	4	340
2	NSSO संकल्पना/आकडेवारी	3	341
3	बेरोजगारीचे प्रकार व कारणे	6	342
4	सरकारी उपक्रम व योजना	25	345
5	कायदा/अधिनियम	1	353
7.3	मानव विकास निर्देशांक	14	354
1	घटक	4	354
2	भारताचा क्रमांक	2	355
3	जागतिक क्रमांक	2	356
4	संकल्पना	1	357
5	महाराष्ट्र आकडेवारी	1	357
6	मानवी हक्क	1	358
7	MPI	3	358
८	LPG धोरण / जागतिकीकरण	१	३५९
8.1	उ.खा.जा.	1	359

९	लोकसंख्या (Population)	४०	३६३
9.1	लोकसंख्या स्थित्यंतर/संक्रमण	6	363
9.2	जननदर	4	366
9.3	भारत लोकसंख्या	3	368
1	UNO	1	368
2	शहरीकरण	2	368
9.4	भारत - 2011 जणगणना	12	369
1	बाल मृत्युदर	2	369
2	तथ्ये (facts)	3	369
3	शहरी लोकसंख्या	1	370
4	लिंग गुणोत्तर	1	370
5	साक्षरता	2	372
6	घनता	3	373
9.5	लोकसंख्या धोरणे	4	374
9.6	महाराष्ट्र लोकसंख्या 2011	11	376
1	तथ्य	1	382
2	साक्षरता	2	382
3	लिंग गुणोत्तर	3	383
4	लोकसंख्यानुसार जिल्हे	1	383
5	बाल लिंग गुणोत्तर	2	384
6	अनुसूचित जाती लोकसंख्या	1	384
7	इतर	1	384

क्र.	विषय	प्रश्न संख्या	पृष्ठ
9	भारताचा भूगोल	980	366
1.	भारतीय प्रमाणवेळ	4	386
1.1	रेखांश/रेखावृत्ते	2	387
1.2	अक्षांश/अक्षवृत्ते	1	388
2.	खंड निर्मिती प्रक्रिया	1	389
3.	भारत : भौगोलिक रचना	9	390
3.1	लांबी	3	390
3.2	किनारा	1	393
3.3	मैदाने/मृदा/खडक	5	394
4.	नद्या	15	398
4.1	प्रकल्प	5	399
4.2	दोआब/खचदरी/जलविभाजन	3	401
4.3	तयार केलेले त्रिभुज प्रदेश	2	404
4.4	क्रम	1	404
4.5	उगम व शेवट	1	405
4.6	नदी/खोरे वैशिष्ट्ये	1	406
4.7	चालू घडामोडी	1	406
4.8	भूजल - इतर प्रकार	1	406
5.	पर्वते, शिखरे / खिंडी	11	407
5.1	क्रम	5	408
5.2	टेकड्या/ ठिकाण	3	413
5.3	प्रकार/निर्मिती	1	415
5.4	खिंडी	2	416
6.	सागर, आखात, सरोवरे	4	418
6.1	ठिकाण	1	419
6.2	दुवे / कालवे	1	420
6.3	बंदरे वैशिष्ट्ये	2	420

7.	वने	3	422
8.	हवामान	14	426
8.1	पर्जन्य	10	429
9.	खनिज संपत्ती	13	436
9.1	लोहखनिज	2	436
9.2	दगडी कोळसा	2	438
9.3	बॉक्साईट	2	439
9.4	खनिज तेल	4	440
9.5	खडक/खनिजे	3	442
10.	उद्योग	13	446
10.1	वर्गीकरण	2	446
10.2	उद्योग वैशिष्ट्ये	3	446
10.3	उद्योग स्थापना/निर्मिती	8	448
11.	दळणवळण	19	452
11.1	रेल्वे	8	452
11.2	कॉरिडॉर/महामार्ग	9	455
11.3	इतर	2	461
12.	राज्ये व वैशिष्ट्ये	4	462
13.	महत्वाची ठिकाणे	3	464
14.	बेटे, लेण्या	3	465
15.	ऊर्जा निर्मिती	5	466
15.1	पवन ऊर्जा	2	466
15.2	अणु ऊर्जा	1	466
15.3	इतर	2	467
16.	ग्रामीण-वसाहती विकास	5	468
17.	शेती	18	469
17.1	शेती आधारीत कार्यक्रम/उद्योग	13	469
17.2	हरितक्रांती/ स्थलांतरित शेती	3	474
17.3	समस्या	2	476

18.	कृषी विषयक कायदे	1	476
19.	जमिनीची धूप / समस्या	1	476
20.	भूकंप	1	477
२	महाराष्ट्राचा भूगोल	२२६	४७९
2.1	विस्तार	6	480
2.2	खडक प्रकार	7	483
2.3	मृदा	5	486
2.4	भौगोलिक रचना	12	488
1.	पठार	2	488
2.	कोकणातील नद्या / खाड्या	7	490
3.	खिंड	3	492
2.5	नद्या	42	494
1.	नदीचे खोरे	4	494
2.	उगम व शेवट	2	498
3.	नद्यांच्या वाहण्याची दिशा	3	498
4.	उपनदी	6	499
5.	विभाजन	4	503
6.	वैशिष्ट्ये	9	505
7.	जलसिंचन योजना	2	508
8.	जलविद्युत प्रकल्प / जलाशये	10	509
9.	संगम	1	512
2.6	पर्वत /शिखरे	13	513
2.7	बेटे / लेण्या	5	517
1.	किल्ले/बेट	2	517
2.	पुळण	3	517
2.8	वने/अभयारण्ये	13	519
1.	क्षेत्र प्रमाण	1	519
2.	वने	5	520
3.	अभयारण्य	5	522
4.	इतर	2	526
2.9	हवामान/पर्जन्य	18	527
1.	पर्जन्य	14	527

2.	हवामान	4	533
2.10	खनिज संपत्ती	13	536
1.	जिल्हे/प्रदेश	9	536
2.	खनिजे	4	541
2.11	उद्योग	8	543
2.12	मासेमारी/मत्स्य व्यवसाय	5	543
2.13	शेती व संबंधित उद्योग	20	548
1.	उद्योग	2	548
2.	वैशिष्ट्ये /उत्पादन	7	548
3.	सिंचन	2	550
4.	पिकांनुसार क्रम	1	551
5.	पिके-जाती	2	552
6.	गुरे-जाती	2	552
7.	शेतीचे प्रकार	3	553
8.	इतर	1	555
2.14	दळणवळण	9	555
1.	रेल्वे	6	555
2.	महामार्गे	3	557
2.15	जिल्हे / विभाग	13	559
1.	वैशिष्ट्ये	3	559
2.	तालुके	2	560
3.	प्रशासकीय विभाग - क्षेत्रफळ	2	562
4.	महाराष्ट्रातील प्रशासकीय विभाग - जिल्हे	2	563
5.	चालू घडामोडी	1	565
6.	जिल्हा सीमा	3	565
2.16	सांस्कृतिक ठिकाणे (पर्यटन/लेण्या)	6	566
2.17	भौगोलिक ठिकाणे (झरे/धबधबे/ थंड हवेची ठिकाणे)	10	570
2.18	जमाती (आदिवासी)	9	574
2.19	ऊर्जा साधने	10	577
2.20	प्रदूषण	1	581
2.21	जैवविविधता/पर्यावरण	1	581

३	लोकसंख्या	३२	५८२
3.1	भारत	10	582
1.	जागतिक लोकसंख्या	1	582
2.	संक्रमण अवस्था	2	583
3.	लोकसंख्या वाढ	1	584
4.	स्थलांतर	2	585
5.	अनु. जाती लोकसंख्या	1	586
6.	वर्गीकरण / बालक संख्या	1	587
7.	घनता	2	587
3.2	महाराष्ट्र	22	589
1.	साक्षरता	1	589
2.	घनता	4	590

3.	लिंग गुणोत्तर	6	592
4.	नागरिकरण	5	595
5.	एकुण लोकसंख्या क्रम / वाढ	3	598
6.	भाषा	2	600
7.	इतर / महाराष्ट्र	1	600
४	प्राकृतिक भूगोल / हवामान	१९	६०१
4.1	मृदा निर्मिती व मृदेचे प्रकार	3	601
4.2	पृथ्वी	1	603
4.3	भू-आकार	3	605
4.4	वनांचे प्रकार	5	614
4.5	वारे/वारे निर्मिती आणि प्रकार	2	616
4.6	खगोलशास्त्र	2	620
4.7	पर्यावरण	3	621

4

सा. विज्ञान

625

क्र.	विषय	प्रश्न संख्या	पृष्ठ
१	भौतिकशास्त्र	१००	६२६
1.1	राशी आणि राशीचे मापन	1	626
1.2	चाल, वेग आणि विस्थापन	2	626
1.3	वजन, वस्तुमान आणि घनता	1	627
1.4	गती व बल	2	627
1.5	कार्य/शक्ती	1	629
1.6	ऊर्जा आणि दाब	7	629
1.7	उष्णता व तापमान	14	632
1.8	ध्वनी	16	639
1.9	सूर्यप्रकाश/आरसा/भिंग	19	644
1.10	विद्युत धारा	23	653
1.11	खगोलशास्त्र	6	660
1.12	चुंबकीय क्षेत्र	1	663
1.13	किरणोत्सारीता	7	664
२	रसायनशास्त्र	९६	६६८
2.1	द्रव्य, पदार्थ आणि पदार्थाचे अवस्थांतर	4	668
2.2	अणु / रेणु संरचना	18	669
2.3	मूलद्रव्य आवर्तसारणी, वर्गीकरण	9	676
2.4	धातू, अधातू आणि धातू सहस्य मूलद्रव्य	21	679
2.5	आम्ल, आम्लारी आणि क्षार	9	686
2.6	रासायनिक अभिक्रिया	14	690
2.7	कार्बन	10	695
2.8	दैनिक रसायनशास्त्र	6	701
2.9	शास्त्रज्ञ	2	703
2.10	संकीर्ण	3	703

३	प्राणीशास्त्र	८८	७०५
3.1	वर्गीकरण	57	705
3.2	पेशी	3	726
3.3	ग्रंथी / संप्रेरक	3	728
3.4	रक्ताभिसरण संस्था	10	729
3.5	पचनसंस्था	2	736
3.6	श्वसनसंस्था	1	737
3.7	प्रजनन	2	739
3.8	चेतासंस्था	1	741
3.9	उत्सर्जन संस्था	1	741
3.10	ज्ञानेंद्रिय	7	742
3.11	अस्थीसंस्था	1	745
४	आहारशास्त्र	६८	७४८
4.1	संतुलित आहार/पोषकतत्त्वे/जीवनसत्त्वे	19	748
4.2	मानवी रोग विकार	43	754
4.3	कार्यक्रम / औषधे	3	774
4.4	इतर	3	774
५	वनस्पतीशास्त्र	७२	७७६
5.1	वनस्पती वर्गीकरण	32	776
5.2	पेशी	2	788
5.3	वनस्पती अवयव	2	789
5.4	पोषणद्रव्ये/ सूक्ष्म अन्नद्रव्ये	10	790
5.5	जैविक कीटक/खते	2	793
5.6	वनस्पती वाढ	4	794
5.7	रोग/तणनाशक/कीटक	20	795

क्र.	विषय	प्रश्न संख्या	पृष्ठ
1	आदिवासी व शेतकरी उठाव	15	802
1.1	आदिवासी व शेतकरी उठाव	15	802
1	आदिवासी भिल्लांचा उठाव	3	802
2	रामोशी उठाव	1	803
3	संथाळांचा उठाव	2	804
4	कोळी उठाव	2	805
5	शेतकऱ्यांचा उठाव	3	806
6	निळीचा उठाव	1	807
7	एकत्रित उठाव	2	807
8	साहित्य	1	808
2	1857 चा उठाव	29	810
2.1	1857 चा उठाव	29	810
1	स्वरूप	2	810
2	कारणे	3	811
3	वैशिष्ट्ये	3	813
4	1857 च्या उठावात महाराष्ट्र	7	814
5	परिणाम	5	817
6	साहित्य	1	819
7	संबंधित व्यक्ती	8	820
3	गव्हर्नर जनरल	23	823
3.1	गव्हर्नर जनरल	23	823
1	लॉर्ड डलहौसी (1848-56)	6	823
2	लॉर्ड मेयो (1869-72)	1	826
3	लॉर्ड रिपन (1880-84)	2	826
4	विल्यम बेंटिंक (1828-35)	1	827
5	लॉर्ड लिटन (1876-80)	1	831
6	लॉर्ड डफरिन (1884-88)	1	832
7	लॉर्ड वेलस्ली (1798-1805)	1	832

8	लॉर्ड कर्झन (1898-1905)	1	833
9	लॉर्ड कॅनिंग (1856-62)	2	834
10	सी. रोजगोपालचारी	2	835
11	इतर	5	835
4	कायदे	13	838
1	1773	1	838
2	1813	1	839
3	1858	5	840
4	1919	4	841
5	1935	2	846
5	महसूल व्यवस्था	20	850
1	ग्रंथ / व्यक्ती	5	850
2	महसूल संबंधित बाबी / पिके सिद्धांत	4	852
3	महसूल पद्धती	8	854
4	वसाहतवाद, परिणाम	3	857
6	शिक्षण, दळणवळण व वृत्तपत्र	32	859
1	शिक्षण	10	859
2	रेल्वे / विमान	9	864
3	वृत्तपत्रे	9	867
4	पुस्तके	1	872
5	विचारवंत-विधाने	2	872
6	उद्योग	1	872
7	सामाजिक सुधारणा / भारतातील समाजसुधारणा	25	874
1	आर्य समाज	3	874
2	प्रार्थना समाज	5	875
3	ब्राह्मो समाज व राजा राममोहन रॉय	7	878

4	रामकृष्ण मिशन	1	882
5	परमहंस सभा	4	883
6	इतर	5	884
8	महाराष्ट्रातील समाजसुधारक	122	887
1	महात्मा फुले	20	887
2	राजर्षी शाहू महाराज	14	893
3	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर	16	898
4	गो. ग. आगरकर	11	903
5	महर्षी कर्वे	14	905
6	वि. रा. शिंदे	3	908
7	कर्मवीर भाऊराव पाटील	1	910
8	महादेव गोविंद रानडे	2	911
9	लोकहितवादी	2	914
10	विष्णुबुवा ब्रह्मचारी	1	914
11	रा.गो. भांडारकर	1	915
12	पंडिता रमाबाई	3	916
13	रमाबाई रानडे	1	917
14	नाना शंकरशेठ	2	918
15	बेहरामजी मलबारी	1	918
16	ग. वा. जोशी	1	919
17	वि. दा. सावरकर	1	919
18	शिवराम जानबा कांबळे	2	919
19	राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज	1	920
20	भाऊ दाजी लाड	1	920
21	बालशास्त्री जांभेकर	2	921
22	इतर महत्त्वाच्या महिला/व्यक्ती	22	922
9	काँग्रेस पूर्व संघटना व कार्य	17	932
9.1	काँग्रेस पूर्व संघटना व कार्य	17	932
1	दादाभाई नौरोजी	5	932
2	द बॉम्बे असोसिएशन	3	935
3	बॉम्बे प्रेसिडेन्सी असोसिएशन	2	936
4	इंडियन लीग, इंडियन असोसिएशन	3	937

5	यंग बॅंगाल	1	938
6	डेक्कन सभा	1	938
7	एकत्रित	2	939
10	काँग्रेसची स्थापना	17	940
1	अधिवेशने	10	940
2	वैशिष्ट्ये	1	944
3	विधाने	3	944
4	नेते सहभाग	3	946
11	मवाळ युग	36	948
11.1	मवाळ युग	8	948
1	विधाने	3	948
2	नेते	5	949
11.2	जहाल युग (1905-1920)	28	951
1	कायदे	1	951
2	बंगाल फाळणी	2	952
3	वृत्तपत्रे	4	954
4	चळवळी	6	955
5	संस्था	1	958
6	आयोग	1	958
7	संघटना	1	959
8	अधिवेशने	2	959
9	इतर	10	961
12	गांधी युग (1915-1928)	60	965
12.1	गांधी युग (1915-1928)	31	965
1	1919 कायदा/मुडिमन समिती	3	965
2	चळवळी	16	966
3	पक्ष	6	975
4	सायमन कमिशन	4	978
5	नेहरू रिपोर्ट	2	980
12.2	गांधी युग (1929-1940)	16	982
1	चळवळी	3	982
2	कायदे	5	984
3	अधिवेशने	2	987
4	इतर	6	988

12.3	गांधी युग (1941-1947)	13	991
1	भूमिगत चळवळ / गुप्त संघटना	1	991
2	ब्रिटिश धोरणे	3	991
3	चळवळी/ पत्री सरकार	5	992
4	भारतीय कार्यक्रम/ आंदोलन	2	993
5	रॉयल इंडियन नेव्ही - उठाव	1	994
6	1942 च्या चळवळीच्या अपयशाची कारणे	1	995
13	भारतातील क्रांतिकारी चळवळी	33	996
13.1	महाराष्ट्रातील क्रांतिकारी चळवळ	21	996
1	वासुदेव फडके	7	996
2	उमाजी नाईक	2	998
3	चाफेकर बंधू	2	999
4	सावरकर बंधू - कान्हेरे	2	999
5	पांडुरंग खानखोजे	1	1000
6	एकत्रित	3	1000
7	इतर	4	1001
13.2	भारतातील क्रांतिकारी चळवळ	4	1002
1	आदिवासी क्रांतिकारक	1	1002
2	चंद्रशेखर आझाद	1	1002
3	क्रांतिकारकांचे कार्यक्रम/ साहित्य	2	1002

13.3	भारताबाहेरील क्रांतिकारी चळवळ	7	1004
1	प्रेरणा	2	1004
2	कर्तारसिंग	1	1004
3	इंडिया हाऊस - शामजी वर्मा	1	1005
4	सरदारसिंग राणा	1	1006
5	गदर - अमेरिका - कॅनडास्थित	1	1006
6	मदनलाल धिंग्रा	1	1007
13.4	संघटना	1	1007
14	नेताजी सुभाषचंद्र बोस	4	1010
15	फुटीरतावादी चळवळ	13	1012
1	सय्यद अहमद खान	2	1012
2	मुस्लीम लिग	9	1013
3	जनसंघ	2	1016
16	कामगार	20	1018
1	कायदे	4	1018
2	पक्ष/ संघटना	16	1019
17	शेतकरी / साम्यवादी	4	1025
18	स्वातंत्र्योत्तर भारत	2	1027
19	संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ	6	1028
1	सभा/संघटना	4	1028
2	कथा/कादंबरी	1	1029
3	वृत्तपत्रे/नियतकालिके	1	1029
20	महिला चळवळ / सहभाग	4	1031

6

चालू घडामोडी 1033

क्र.	विषय	प्रश्न संख्या	पृष्ठ
	चालू घडामोडी स्ट्रॅटेजीविषयी		1034
1	जागतिक घडामोडी	117	1036
1.1	राजकीय घडामोडी (निवड/वाद/संघर्ष)	14	1036
1.2	आंतरराष्ट्रीय संघटना (युनो/युनेस्को/डब्ल्यू. टी. ओ.)	19	1037
1.3	महत्त्वाच्या व्यक्ती	11	1039
1.4	भारत आणि जग	6	1040
1.5	महत्त्वाचे पुरस्कार	18	1041
1.6	खेळ (स्पर्धा/व्यक्ती/आयोजन)	24	1043
1.7	विज्ञान तंत्रज्ञान (दळणवळण/कम्प्युटर/त्सुनामी)	14	1046
1.8	परिषदा	5	1047
1.9	पर्यावरण	2	1048
1.10	आंतरराष्ट्रीय दिवस	2	1048
1.11	आर्थिक घडामोडी	2	1048
2	राष्ट्रीय घडामोडी	260	1049
2.1	राजकीय निवड / घडामोडी / पंचायतराज	24	1049
2.2	आर्थिक घडामोडी (कर/बँकिंग/अर्थसंकल्प)	22	1051
2.3	सामाजिक घडामोडी (शिक्षण/आरोग्य)	7	1054
2.4	सांस्कृतिक घडामोडी (साहित्य/मनोरंजन/पुरस्कार)	12	1055
2.5	भारत सरकारचे पुरस्कार	18	1056

2.6	विविध आयोग/संघटना	4	1058
2.7	विविध योजना	23	1059
2.8	खेळ/पुरस्कार	22	1061
2.9	महिला	11	1064
2.10	न्यायालयीन घडामोडी	10	1065
2.11	नवीन विधेयके / कायदे	6	1066
2.12	विज्ञान तंत्रज्ञान (दळणवळण/कम्प्युटर)	21	1067
2.13	संरक्षण	21	1069
2.14	महत्त्वाचे दिवस	8	1071
2.15	महत्त्वाच्या व्यक्ती/पुस्तके	33	1072
2.16	चळवळी/आंदोलने/संघर्ष	6	1076
2.17	परिषदा	3	1076
2.18	पर्यावरण	9	1076
3	महाराष्ट्रातील घडामोडी	47	1078
3.1	राजकीय घडामोडी / पंचायतराज	8	1078
3.2	आर्थिक घडामोडी (कर/बँकिंग/अर्थसंकल्प)	4	1079
3.3	सामाजिक घडामोडी (शिक्षण/आरोग्य)	4	1079
3.4	सांस्कृतिक घडामोडी (पुरस्कार/साहित्य)	8	1079
3.5	महाराष्ट्र शासनाचे पुरस्कार	3	1080
3.6	योजना	4	1081
3.7	शहरे	2	1081
3.8	खेळ	1	1081
3.9	महत्त्वाच्या व्यक्ती	8	1082
3.10	नवीन विधेयके/कायदे	3	1082
3.11	विज्ञान तंत्रज्ञान/दळणवळण	2	1083

प्रो. प्रविण चोरमलेज्

MASTER ANALYSIS

MPSC - 25,000+

वर्गीकरणात्मक प्रश्नसंच 2025 - 2011

भाग 1

राज्यघटना - पंचायत राज, इतिहास, कायदे, सुदूर संवेदन
आणि कंप्यूटर या विषयांचा समावेश

एकूण 205 प्रश्नपत्रिका समाविष्ट

राज्यसेवा पूर्व
2024

राज्यसेवा मुख्य
2024

कंबाईन पूर्व गट ब
2024

कंबाईन मुख्य गट ब
29 जून 2025

कंबाईन पूर्व गट क
2 जून 2025

PRAVIN C
PUBLICATION

प्रो. प्रविण चोरमलेज्

MASTER ANALYSIS

MPSC - 25,000+

वर्गीकरणात्मक प्रश्नसंच 2025 - 2011

भाग 2

अर्थशास्त्र, भूगोल - पर्यावरण, सामान्य विज्ञान आणि
विज्ञान तंत्रज्ञान या विषयांचा समावेश

एकूण 205 प्रश्नपत्रिका समाविष्ट

राज्यसेवा पूर्व
2024

राज्यसेवा मुख्य
2024

कंबाईन पूर्व गट ब
2024

कंबाईन मुख्य गट ब
29 जून 2025

कंबाईन पूर्व गट क
2 जून 2025